

EL DILEMA DEL CAPITALISME AMB LA “POBLACIÓ SOBRANT”: MERCADERIA SENSE RENDIBILITAT EN RELACIÓ A L'INFORME DE LA ONU SOBRE LA FAM

Manuel Freytas

24/09/2009

IAR

www.socialismo-o-barbarie.org

Segons la ONU, amb “menys de l'1%” dels fons econòmics que han utilitzat els governs capitalistes centrals per salvar el sistema financer global (bancs i empreses que han desfermat la crisi econòmica), es podria resoldre la calamitat i el sofriment de milers de milions de persones (quasi la meitat de la població mundial) que són víctimes de la fam a escala mundial. I per què no es fa? Per una raó de fons: els pobres, els desemparats, la “població sobrant”, no són un “producte rentable” pel sistema capitalista.

Enmig de la eufòria desfermada pel que els analistes del sistema anomenen el “començament de la fi” de la crisi recessiva internacional, la ONU va advertir el dimecres que la fam va augmentar “significativament” i ha batut un rècord en els dos últims anys.

En un primer capítol, al 2008, i a causa de l'augment dels preus del petroli, hi va haver una escalada mundial del preu dels aliments que va incrementar el procés de fam que pateixen habitualment les poblacions més desprotegides d'Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina.

En un segon capítol, amb el desenvolupament de la crisi recessiva global, aquest procés es va aguditzar llançant a més població desposseïda a la marginalitat i a la manca d'aliments per subsistir, tot i que només sigui a escala precària.

Segons la ONU, en el món ja hi ha més de 1.000 milions de persones que pateixen la fam, la xifra més alta de la història, i a tot el planeta hi ha 3.000 milions de desnodrits, el que representa quasi la meitat de la població mundial, de 6.500 milions.

Les dades van ser difoses quasi al mateix temps per la directora del Programa Mundial d'Aliments (PMA), Josette Sheeran, a Londres, i el relator especial de la ONU sobre el Dret a l'Alimentació, Olivier de Schutter, en un fòrum a Mèxic.

La directora del PMA va xifrar la quantitat de famèlics, és a dir, persones que no accedeixen ni tan sols als requeriments bàsics d'alimentació, en 1.020 milions, i va advertir que el flux d'ajuda humanitària està en “un mínim històric”.

Per a Sheeran: “Aquest any tenim més persones famèliques que mai” i va remarcar que “molts es desperten i no compten ni amb una tassa de menjar”.

“El problema amb la crisi alimentària i la crisi financera és que s'han permeabilitzat silenciosament a tot el món, afectant selectivament als milers de milions que es troben al fons del món (en termes de pobresa), que són els més vulnerables”, va dir Sheeran a Reuters en una entrevista.

D'acord amb la funcionària responsable de l'organisme humanitari de la ONU, aquesta situació és una “recepta pel desastre” i resulta “crítica per la pau, seguretat i estabilitat en molts llocs del món”.

A més, Sheeran va avisar de que el PMA afronta “un greu dèficit pressupostari”, doncs aquest any només va rebre 2.600 milions de dòlars d'un total de 6.700 milions de dòlars necessaris per donar de menjar a 108 milions de persones en 74 països. Sobre el terreny, aquesta falta de fons es tradueix en la retallada de programes que es desenvoluparan en diferents països.

S'ha d'aclarir, a tall d'exemple més esclaridor, que els 6.700 milions de dòlars del programa per “combatre la fam mundial”, equivalen només a un 10% de la fortuna personal de Bill Gates, l'home que encapçala la llista de milionaris a escala global.

La directora del PMA va remarcar que, amb “menys de l'1%” de les injeccions econòmiques que han fet els governs per salvar al sistema financer global, es podria resoldre la calamitat de milions de persones que són víctimes de la fam.

Les fàbriques de la fam

Dins del mercat i de la societat de consum capitalista, la lògica de producció no es mesura per la satisfacció de les necessitats bàsiques de la societat (menjar, habitatge, salut, educació, etc.) sinó pels paràmetres d'optimització de la rendibilitat privada.

La producció de béns i serveis (essencials per la supervivència) controlada pel capitalisme està socialitzada, però la seva utilització està privatitzada: No respon a finalitats socials de distribució equitativa de la riquesa produïda pel treball social, sinó a objectius de recerca de rendibilitat capitalista privada.

En aquest marc, i fora de l'òrbita del control estatal dels governs, els recursos essencials per la supervivència estan supeditats a la lògica de rendibilitat capitalista d'un grapat de corporacions transnacionals (amb capacitat informàtica, financera i tecnològica) que els controlen a nivell global, i amb protecció militar-nuclear d'EUA i les superpotències.

En aquest escenari, la producció i comercialització d'aliments no està supeditada a la lògica del “bé social” sinó a la més crua lògica de la rendibilitat capitalista.

Segons la FAO, deu corporacions transnacionals controlen actualment el 80% del comerç mundial dels aliments bàsics, i similar número de megaempreses controlen el mercat internacional del petroli, de l'impuls especulatiu del qual es nodreix el procés de pujada dels aliments, causal de la fam que ja s'estén per tot el planeta.

Rere aquest fabulós negoci amb els recursos essencials per la supervivència humana, s'hi troben els principals bancs i grups financers de Wall Street, que juguen un rol determinant en l'especulació que s'exerceix en els mercats energètics i de matèries primes i que impulsen l'actual escalada dels preus dels aliments.

Entre els primers pops transnacionals de l'alimentació, s'hi troben l'empresa suïssa Nestlé SA, la francesa Groupe Danone SA i la Monsanto Co, que lideren mundialment la comercialització d'aliments i que, a més de controlar la comercialització i les fonts de producció, posseeixen tots els drets a escala global sobre llavors i productes agrícoles.

Els nivells de producció no es realitzen atenent a les necessitats humanes de la població, sinó atenent a les necessitats del mercat i del guany capitalista.

Desposseïts de la seva condició de “bé social” de supervivència, aquests recursos es converteixen en mercaderia capitalista amb un valor fixat per l'especulació en el mercat, i els preus no es fixen només per la demanda del consum massiu, sinó bàsicament per la demanda especulativa en els mercats financers i agro-energètics.

I els governs, al no tenir poder de gerència sobre els seus recursos agroenergètics es converteixen en titelles de les corporacions que els controlen i que s'apoderen de la renda produïda pel treball social d'aquests països.

I com que el capitalisme transnacional (les corporacions que controlen el petroli i els aliments) només produeix per qui té capacitat de comprar aquests productes, la falta de poder adquisitiu de les majories empobrides del planeta, porta a la vegada a que les corporacions redueixin la producció per estalviar costos i preservar la rendibilitat venent menys però més car.

El món travessa per una sobredemanda d'aliments i de petroli que, a la vegada, reproduïx la rendibilitat dels grups que hegemonitzen el poder sobre la producció i comercialització, i sobre els mercats de l'especulació financera de les matèries primes.

D'aquesta manera, als pops petrolers i alimentaris no els interessa produir més, sinó guanyar més produint el mateix amb rebaixa de costos de personal i infraestructura.

I per més apel·lacions que facin les institucions “assistencialistes” del sistema capitalista com la ONU i la FAO (que succeeixen a la caritat religiosa) les corporacions transnacionals estableixen la seva dinàmica productiva a partir de la relació cost-benefici.

Això és, i atenent a la lògica essencial que guia el desenvolupament històric del capitalisme, només produeixen atenent a la llei de la rendibilitat, a la llei del benefici privat, i no a la lògica del benefici social.

Per tant, no hi ha “crisi alimentària” (com ho sostenen la FAO, la ONU, el Banc Mundial i les organitzacions del capitalisme com el G-8) sinó un increment de la fam mundial per l'especulació financera i la recerca de rendibilitat capitalista amb el preu del petroli i els aliments.

El control de les fonts, de la producció, de la comercialització internacional i de la massa de recursos financers emergents per les corporacions transnacionals, tornen impotents als governs dependents (sense poder de gerència sobre aquests recursos) per resoldre els problemes de la fam que malmeten als seus pobles.

D'altra banda, els fons que destinen la ONU, el Banc Mundial i demés organitzacions del capitalisme transnacional, són molles comparades amb els guanys multimilionaris dels pops petrolers i de l'alimentació i el creixement de les fortunes personals dels seus directius i accionistes.

El dilema amb la “població sobrant”

En aquest escenari, i dins dels paràmetres funcionals del sistema capitalista (establert com a “civilització única”) la “població sobrant” (els desposseïts i famèlics de la terra) són les masses expulsades del circuit del consum com a emergent de la dinàmica de concentració de riquesa en poques mans.

Aquestes masses desposseïdes, que es multipliquen per les perifèries d'Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina, no reuneixen els estàndards del consum bàsic (supervivència mínima) que requereix l'estructura funcional del sistema per generar rendibilitat i nous cicles de concentració d'actius empresarials i fortunes personals.

Però d'aquesta qüestió estratègica, vital per la comprensió de la crisi global i del seu impacte social massiu al planeta, la premsa internacional no se'n ocupa. Els mitjans locals i internacionals estan ocupats en dilucidar com la crisi produeix la disminució de les fortunes dels rics i la pèrdua de rendibilitat de les empreses.

Tan el “miracle asiàtic” com el “miracle llatinoamericà” (del creixement econòmic sense repartiment social) es van construir amb mà d'obra esclava i amb salaris en negre. Això porta a que, al caure el “model” per efecte de la crisi recessiva global, el gruix de la crisi social emergent amb acomiadaments laborals en massa es bolqui en aquestes regions.

A més, aquestes masses expulsades del circuit del consum, requereixen (per donar-li una pantalla “compassiva” al sistema) d'una estructura “assistencialista” composta per la ONU i les organitzacions internacionals que representen una càrrega i un “passiu indesitjable” als balanços de governs i empreses transnacionals a escala global.

Durant les crisis (com la que avui viu el sistema capitalista) les empreses i bancs preserven la seva rendibilitat “abaratint costos”.

I les primeres víctimes, les variables d'ajust, són les masses assalariades i els sectors més vulnerables de la societat que paguen la crisi dels rics amb acomiadaments i reducció dels seus salaris, mentre que els sectors més desprotegits sofreixen l'impacte directe de les retallades dels plans socials i d'ajuda a la pobresa dels governs.

Qui tracti de treure'ls el control dels recursos essencials a les empreses i bancs transnacionals, abans haurà de derrotar al poder militar nuclear d'EUA i de les potències aliades de la Unió Europea, gendarmes i assegurances polítiques de les corporacions capitalistes que han convertit el planeta en una economia d'enclavament al servei de la rendibilitat privada.

Dins d'aquesta equació (d'un sistema de producció mundial només orientat a la recerca de rendibilitat) es desenvolupen dos efectes inversament proporcionals: Un creixement rècord de les fortunes personals i dels actius empresarials capitalistes, i un creixement rècord (com ho consigna la ONU) dels pobres i famèlics que ja assoleixen la meitat de la població mundial.

En el desenllaç d'aquest procés (de concentració de riquesa amb “població sobrant”) s'incuben les bases i el detonant d'un “Apocalipsi social” que el sistema i els seus analistes encara no registren ni hi presten atenció.

És un dilema que no figura en cap debat ni discussió internacional, senzillament, perquè el pobre, el famèlic, no és mercaderia rentable, està fora del circuit del consum i no genera dividendes.

I el desenllaç no és profètic sinó matemàtic: Què passarà quan la meitat de la humanitat que no menja avanci sobre els seus botxins?

La plaga de la fam que ja s'estén com una epidèmia per les àrees empobrides del planeta genera les condicions per un "Apocalipsi social".

Quasi la meitat de la població del planeta -segons la ONU- sobreviu en estat de pobresa o per sota de l'escala de supervivència, sense satisfer les seves necessitats bàsiques d'alimentació.

No fa falta molta imaginació (el fenomen ja es verifica en la realitat) per mesurar el factor apocalíptic massiu que representaria pel sistema l'avenç d'exèrcits de famèlics buscant menjar per sobreviure a les grans urbs, enfrontant-se amb la violència a la repressió militar o policial.

Què pot aturar a un famèlic? Què pot perdre un famèlic més enllà de la seva vida que ja quasi ni la té? Es tracta de l'instint de conservació, el primer sistema de senyals que guia la conducta d'un ésser humà o d'un animal en situacions extremes de lluita per la supervivència.

És que s'utilitzarien tancs, avions i arsenals nuclears per aturar als milers de milions de pobres atacats de "fam cel·lular" que es bolcarien massivament sobre les ciutats per aconseguir aliments pels mitjans que fossin?

Amb quin discurs els polítics del sistema podrien contenir als atacats d'incontinència alimentària i reencausar-los pel camí de la "civilització" i de la "governabilitat democràtica" capitalista?

Quanta propietat privada concentraria un "empresari" capitalista abans de que les multituds de famèlics saquegin la seva casa i destrueixin tot el que trobin al seu pas, inclús la seva vida i la de la seva família?

Quantes bales o míssils aconseguirien disparar les tropes militars abans de ser destrossades per les multituds enfurismades per la fam i la reacció instintiva de la recerca de supervivència a qualsevol preu?

No es tracta d'una revolució racional i planificada per la presa del poder polític, es tracta de la "barbàrie" en la seva escala primitiva, una regressió al home prehistòric, sense cap motlle de "civilització" o de "convenció social" que el contingui en la seva recerca d'aliments per sobreviure en la immediatesa.

Es tracta, en última instància, d'una reacció incommensurable de la massa de "població sobrant", que l'estúpid, irracional i criminal sistema capitalista encara no registra.

(*) Manuel Freytas és periodista, investigador, analista d'estructures del poder, especialista en intel·ligència i comunicació estratègica.

Font:

http://www.socialismo-o-barbarie.org/economia/090920_i_informeonusobrehambre.htm